

Det kongelige fornyings- administrasjons- og
kirkedepartementet

Pb 8004 Dep

Deres ref.:

Vår ref.:
10/171599/NLW

Dato:
29.09.2010

Høring - endringer i gravferdsloven

Fra 1. januar 2008 overførte Bærum kirkelige fellesråd forvaltningsansvaret for kirkegårdene til Bærum kommune v/ Natur og idrett, etter Gravferdslovens § 23. Som følge av denne avtalen overtar Fylkesmannen i Oslo og Akershus myndigheten som er lagt til Bispedømmerådet.

Bærum kommune viser til høringsbrev og høringsnotat av 30. juni 2010 med forslag til endringer. Bærum kommune v/ Sektorutvalg for levekår behandlet Forslag til endringer i gravferdsloven saknr. **073/10** i sitt møte 28. september 2010 og vil avgi følgende svar.

Kommunen ser det som svært positivt at det gjøres en modernisering av lovverket rundt gravferd. Kommunen mener det er viktig at alle, uavhengige av tros- og livssyn, imøtekommes med verdighet og respekt i forbindelse med gravferd.

HØRINGSUTTALELSE TIL FORSLAG OM ENDRINGER I GRAVFERDSLOV.

KOMMENTARER TIL FORSLAG OM ENDRINGER

Gravlund erstatter kirkegård.

Lovforslaget gir nødvendig fleksibilitet i forhold til å bevare etablerte navn på kirkegårder og gravlunder, samtidig som behovet for nøytrale betegnelser i den nye lovteksten ivaretas.

Grunnleggende bestemmelser – GL § 1

Gravlegging skal skje med respekt for avdødes religion eller livssyn

Livssynsmessig mangfold, individualisme og andre utviklingstrekk vil utfordre praksis innenfor gravferdssektoren i fremtiden og gjør utfordrende for forvaltningsmyndighetene. Det er viktig at endringer til gravferdsloven tar sikte på at loven skal være et fornuftig og anvendelig rammeverk som skal brukes av gravferdsmyndighetene.

Hvilke krav er **ufravikelige**? Eksempler på nye utfordringer kan være ønske om egne gravfelt for ulike religioner eller trossamfunn, muslimer som ønsker å bli gravlagt i retning Mekka, ønske om mer aktiv deltagelse fra de pårørende i gjenfylling av graven eller ved kremering, ønske om helt nye typer gravminner eller beplantning, ønske om å dele innholdet i urnen.

Å innvilge krav for noen grupper vil være vanskelig uten at den øvrige befolkningen gis adgang til samme rettigheter. Dette kan gjelde f. eks. gravlegging uten kiste eller urne, ønske om annerledes type gravminner, inngjerding eller tildekning av grav grunnet religiøse/livssynmessige behov og ønsker.

En alternativ formulering kunne lyde

Gravferdshandlingen, uavhengig av formen, skal skje med respekt, åpenhet og verdighet.

Med et nytt andre ledd som lyder

Gravlegging, kremasjon eller askespredning kan skje med mindre det er kjent at det var i strid med avdødes ønske,

og som er gjeldende for alle gravleggingsformer.

Innvielse eller seremoni – GL § 5:

Det er rimelig at alle tros- og livssynssamfunn skal gis anledning til å gjennomføre en seremoni når en ny gravlund tas i bruk. De bør være registrert på stedet, ikke bare virksomme. Ordet innvielse er et bedre begrep da seremoni lett kan forveksles med en gravferdshandling. Det bør også søkes om tillatelse eller godkjenning før innvielsen slik at gjennomføring ikke er til hinder for drift eller medfører skade på gravplassen.

Kommunens plikt til å dekke kostnader i en annen kommune – GL § 6:

Det er positivt at hjemmekommunen får en plikt til å dekke kostnadene for gravlegging i særskilt tilrettelagt grav når hjemmekommunen ikke selv har et slikt tilbud. Kravet om 3 % ledige graver burde også medføre et krav om at en forholdsmessig rimelig andel av disse skal være særskilt tilrettelagt for å imøtekomme religiøse og livssynsmessige minoriteters behov.

Frist for kremasjon/bisettelsen og gravlegging – GL §§ 10,12 og 13:

Utvidelsen av fristen er begrunnet i hvor lang tid familien trenger å samle seg for å få gjennomført seremonien. For at likestillingsprinsippet mellom valg av gravform skal taes på alvor bør det presiseres at begravelsen eller bisettelsen skal skje innen 14 dager. Kremasjon bør gjennomføres innen 3 dager fra kistemottagelsen på krematoriet finner sted.

Lokalt samarbeidsform om gravferdspraksis- GL § 23 :

Forslag til nytt tredje ledd om opprettelse av et kontaktforum er positivt, men det bør omfavne en bredere deltagelse som også tar vare på andre grupper enn tros - og livssynssamfunn. Dette kan f. eks inkludere elderrådet, begravelserbyråene og vellene. Dette vil bidra til økt fokus på kvalitet for alle innbyggere i møte med gravferdsmyndigheten.

ANDRE KOMMENTARER TIL GRAVFERDSLOVEN

Eiendomsrett – GL § 1:

Det er et prinsipielt problem at soknet som grunnenhet i trossamfunnet Den norske kirke skal stå som eier av kirkegårder og gravlunder. Her bør det utredes om ikke kommunen bør stå som eier, for å sikre at ett trossamfunn ikke får fortrinn fremfor andre. En slik

overdragelse synes naturlig også fordi menighetsmøtets ansvar og oppgaver, samt krav om kirkegård i hvert sokn, nå er foreslått skrevet ut av loven.

Forvaltningsansvar - GL § 23

Paragrafen bør flyttes frem i loven foran dagens § 3.

I forslag til nytt tredje ledd omtales det som ” *den som har forvaltningsansvar*”.

Her er det flere som kan ha forvaltningsansvar

1. menighetsråd
1. fellesråd eller
2. kommunen.

Uavhengig av hvilken enhet som er har forvaltningsansvar i hver kommune bør den heretter omtales som gravferdsmyndighet gjennom hele lovverket.

Krav til gravlund – GL § 2:

Både forandring i regler om gravlegging av aborterte foster, samt at loven ikke setter nedre grense for hvor gammelt et dødfødt barn/foster må være for å kunne gravlegges, betyr at alle som vil ha egen grav til sitt døde barn har rett til det. Tar 3 % regelen høyde for å gravlegge de som ikke har levd?

Flytting av begravet – GL § 7:

Gravlegging er en endelig handling. Flytting av urne eller kiste kan bare finne sted hvis den er gravlagt i feil type eller feil grav. Her bør det være en tidsbestemt kort frist, særlig for kistegraver, fra gravleggingstidspunkt.

Fester/gravansvarlig - GL §§14,15,16,17,18 og 19:

Når lovverket først skal endres (og forhåpentligvis moderniseres) er det viktig at begrepene gravfester og gravansvarlig defineres og tydeliggjøres.

Alle graver skal ha en ansvarlig med rettigheter og plikter, ansvar for graven kan overføres eller opphøre. At graven er fri eller betalt kan tas inn som separat §.

Askespredning og privat gravsted– GL § 20:

Askespredning som valgform bør likestilles med både kremasjon og gravlegging og omtales i § 1. Grunnleggende bestemmelser.

Askespredning bør kunne skje på hav, elv eller skog og fjellområde med øde preg (i et område hvor det ikke er til sjenanse for andre). Det er ikke askespredning som gravleggingsform som skal godkjennes, men hvor asken skal spres. Søknad bør godkjennes av den lokale gravferdsmyndighet og spredningsstedet godkjennes av Fylkesmannen.

Overordnet fag/klageorgan – GL §§ 4,21,23 og 24 :

Bispedømmerådet bør skrives ut av gravferdsloven og oppgaver og ansvar denne instansen ivaretar i dag overføres til fylkesmannen. Dette begrunnes med at bispedømmerådene er et organ som primært skal ivareta Den norske kirke som trossamfunn. Bispedømmerådets hovedoppgave i følge kirkeloven § 23. 3 ledd er bl.a. å skulle ”*ha sin oppmerksomhet henvendt på alt som kan gjøres for å vekke og nære det kristelige liv i menighetene.*”

Kirkegårdsforvaltningens forpliktelse ovenfor hele befolkningen gjør det etter vårt skjønn vanskelig å forsvare bispedømmerådenes nåværende rolle. Videre trekkes det frem at fylkesmannen i langt større grad enn bispedømmerådene innehar den nødvendige kompetanse til å godkjenne kirkegårdsanlegg, krematoriebygg mv., og ivareta en nødvendig nøytralitet i behandling av anke på enkeltvedtak.

Unntak fra kravet om medlemskap i Den norske kirken. – GL§ 22:

Denne paragrafen bør fjernes da den hører hjemme i kirkeloven.

Økonomisk konsekvenser av endringene

Noen av de foreslåtte endringer til gravferdsloven bør utredes, da de vil utløse både økonomiske og administrative konsekvenser, som f. eks behov for å

- etablere særskilte graver
- gravlegge utenfor arbeidstiden
- øke kjøleromskapasitet
- øke kompetanse blant de ansatte
- bygge om krematoriet for å sikre etterlattes tilstedeværelse under kremasjon

Her vil gravferdsmyndighetene stå overfor en rekke enkeltavgjørelser der de etterlattes ønsker skal veies opp mot økonomi og personalmessige forhold.

Med hilsen

Kaia Gunby Berger
fagansvarlig

Naomi Louise Wilde
landskapsarkitekt
spesialkonsulent